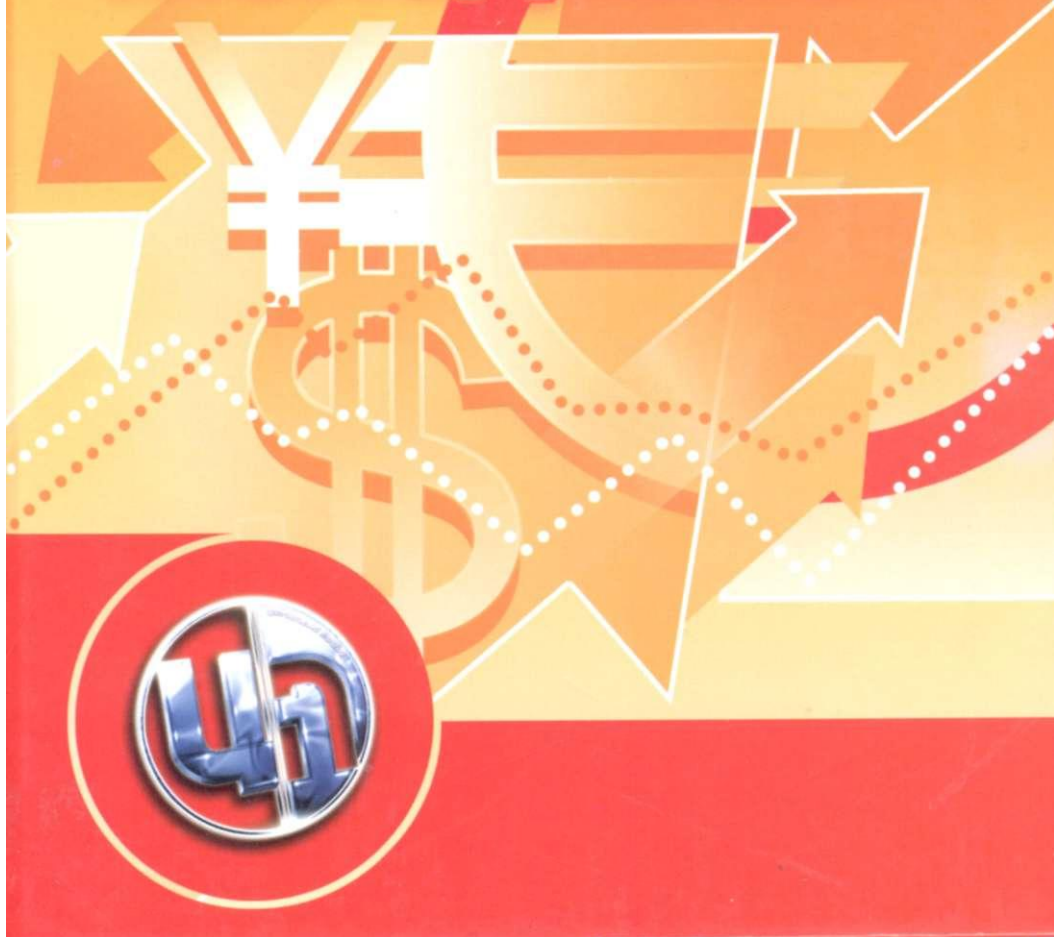

В. І. Пазинич
А. В. Шулешко

Фінансовий менеджмент

В. І. Пазинич, А. В. Шулешко

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
для студентів вищих навчальних закладів*

Київ
«Центр учбової літератури»
2011

УДК 658.15(075.8)

ББК 65.290-93я73

П 12

*Гриф надано
Міністерством освіти і науки України
(Лист № 1/11-5445 від 21.06.2010)*

Рецензенти:

Черняк О. І. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Лук'яненко І. Г. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Турило А. М. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічного аналізу та фінансів Криворізького технічного університету.

*Науковий консультант - кандидат економічних наук,
професор, заслужений працівник освіти України, звідувач кафедри
фінансів підприємств ДВНЗ Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана Поддєрьогін Анатолій Микитович.*

Пазинич В. І., Шулешко А. В.
П 12 Фінансовий менеджмент. Навч. посіб.- К.: Центр учбової літератури, 2011. - 408 с.

ISBN 978-611-01-0163-9

Навчальний посібник охоплює комплекс теоретичних і практичних питань фінансового менеджменту у відповідності із положенням вітчизняних програм вивчення даної навчальної дисципліни. В посібнику сформульовані сутність, призначення, функції фінансового управління підприємствами, розглянуті його основні методичні інструменти, що визначають зміст фінансових рішень довгострокового та поточного розвитку суб'єктів підприємницької діяльності. В посібнику викладені сучасні методи фінансового управління грошовими потоками, активами, капіталом, інвестиціями підприємства.

Навчальний посібник розрахований на студентів економічних спеціальностей, керівників, фінансових менеджерів, бухгалтерів, економістів та інших фахівців підприємств.

УДК 658.15(075.8)

ББК 65.290-93я73

ISBN 978-611-01-0163-9

© Пазинич В. І., Шулешко А. В., 2011.
© Центр учбової літератури, 2011.

ЗМІСТ

Передмова	7
Розділ 1. Теоретичні положення фінансового менеджменту ..	11
1.1. Основи теорії управління фінансами	11
1.2. Сутність, принципи та задачі фінансового менеджменту	15
1.3. Функції та об'єкти фінансового менеджменту	18
1.4. Основні механізми фінансового менеджменту підприємств	21
Питання для самоконтролю	28
Розділ 2. Система забезпечення фінансового менеджменту ...	30
2.1. Загальні положення реалізації процесу фінансового управління на підприємстві	30
2.2. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту	33
2.3. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу управління фінансами	42
2.4. Система і методи внутрішнього фінансового контролю	51
Питання для самоконтролю	54
Розділ 3. Управління грошовими потоками підприємства ...	56
3.1. Грошові потоки як об'єкт фінансового управління на підприємствах	56
3.2. Класифікація грошових потоків	59
3.3. Методи розрахунку грошових потоків	63
3.4. Аналіз і оцінка грошових потоків	70
3.5. Планування грошових потоків	75
Питання для самоконтролю	79

Розділ 4. Методичні основи оцінки вартості грошей у часі . . .	80
4.1. Основні методичні положення оцінки вартості грошей в часі	80
4.2. Методичний інструментарій оцінки вартості грошей по простих процентах	83
4.3. Методичний інструментарій оцінки вартості грошей по складних процентах	88
4.4. Методичний інструментарій врахування інфляційних процесів при прийнятті фінансових рішень	93
4.5. Визначення майбутньої вартості ануїтету та періодичного внеску у фонд накопичення	99
4.6. Визначення поточної вартості ануїтетного та звичайного грошового потоку	102
4.7. Періодичний внесок на погашення кредиту	109
Питання для самоконтролю	112
Розділ 5. Фінансові механізми управління операційною діяльністю підприємства	113
5.1. Фінансові аспекти управління операційними витратами підприємства	113
5.2. Основні положення методу «Витрати-Обсяги-Прибуток» по управлінню процесами формування прибутку від операційної діяльності	121
5.3. Характеристика механізму впливу операційного важеля на обсяги та динаміку прибутку від виробничо-комерційної діяльності	127
5.4. Оцінка впливу асортиментної політики виробництва і реалізації продукції на обсяги прибутку від операційної діяльності підприємства	132
5.5. Характеристика динаміки змінних і постійних витрат в сферах інноваційного розвитку підприємства	143
Питання для самоконтролю	149
Розділ 6. Управління активами як цілісним майновим комплексом підприємства	150
6.1. Економічна сутність та загальна характеристика активів підприємства	150
6.2. Необхідність та принципи оцінки підприємства як цілісного майнового комплексу	154
6.3. Характеристика основних методів оцінки підприємства як цілісного майнового комплексу в процесах підприємницької діяльності	160

6.3.1. Витратні методи оцінки	161
6.3.2. Порівняльні методи оцінки	166
6.3.3. Дохідні методи оцінки	168
Питання для самоконтролю	173
Розділ 7. Управління оборотними активами	174
7.1. Оборотні активи як об'єкт фінансового управління	174
7.2. Управління оборотними активами в процесі виробничого і фінансового циклів	179
7.3. Фінансові джерела формування оборотних активів	182
7.4. Управління запасами підприємства	187
7.5. Управління дебіторською заборгованістю	192
7.6. Управління грошовими активами підприємства	200
7.7. Розробка бюджету оборотних активів	203
Питання для самоконтролю	205
Розділ 8. Управління капіталом підприємства	207
8.1. Економічна сутність, класифікація та принципи формування капіталу	207
8.2. Особливості політики управління власним та позиковим капіталом	212
8.3. Вартість капіталу підприємства	219
8.4. Раціоналізація структури капіталу підприємства	227
Питання для самоконтролю	235
Розділ 9. Управління інвестиціями	237
9.1. Сутність інвестицій та загальні положення управління інвестиційною діяльністю підприємства	237
9.2. Управління реальними інвестиціями	241
9.3. Фінансово-економічна оцінка доцільності реалізації реальних інвестиційних проектів	251
9.4. Управління фінансовими інвестиціями	259
Питання для самоконтролю	266
Розділ 10. Управління фінансовими ризиками	267
10.1. Загальні поняття невизначеності та ризику фінансової діяльності	267
10.2. Методи оцінки ступеню ризику фінансової діяльності	272
10.3. Шляхи зменшення ризику фінансової діяльності	284
Питання для самоконтролю	291

Розділ 11. Аналіз фінансових звітів	293
11.1. Призначення, зміст і види фінансової звітності	293
11.2. Аналіз бухгалтерського балансу підприємства	297
11.3. Аналіз звіту про фінансові результати підприємства	302
11.4. Аналіз звіту про рух грошових коштів	310
11.5. Аналіз звіту про власний капітал	317
11.6. Комплексний фінансовий аналіз	319
Питання для самоконтролю	333
Розділ 12. Система фінансового прогнозування та планування на підприємстві	334
12.1. Призначення, зміст та завдання фінансового планування на підприємстві	334
12.2. Методи фінансового планування на підприємстві	337
12.3. Характеристика системи фінансового планування на підприємстві	348
12.4. Організація бюджетування в системі управління фінансами на підприємстві	355
Питання для самоконтролю	360
Розділ 13. Антикризове фінансове управління підприємством	361
13.1. Поняття, види, причини банкрутства підприємства	361
13.2. Антикризове управління підприємством	363
13.3. Методи прогнозування банкрутства підприємства	369
13.4. Дисримінантні моделі прогнозування банкрутства	372
13.5. Фінансова санація підприємства як елемент антикризового управління	379
Питання для самоконтролю	384
Додатки	386
Література	405